

ER UDLÆNDINGE KRIMINELLE?

AF FINN SCHWARZ OG HANS JUHLER

I Danmark har der siden slutningen af 1960'erne boet en gruppe udenlandske statsborgere, der for en stor dels vedkommende kom som fremmed arbejdskraft, og derfor blev kaldt fremmedarbejdere eller gæstarbejdere. Officielt er der ikke gennemført undersøgelser om omfanget og karakteren af de fastboende udlændinges kriminalitet i Danmark. Det har ikke afholdt mange fra at mene, at de fastboende udlændinge begår relativt mere kriminalitet end danskere. Specielt narkokriminalitet sættes ofte i forbindelse med de fastboende udlændinge.

Selv om det diskuteres – ikke mindst i dette tidsskrift – om undersøgelse af en afgrænset befolkningsgruppe medfører, at gruppen stemples / hænges ud / må acceptere tiltag, finder vi det ønskeligt, at man forsøger at undersøge myters relation til virkeligheden. Myten kan ellers komme til at danne en forkert kulisse for (kriminal-) politiske indgreb. På den baggrund har vi gennemført en undersøgelse om udlændinges kriminalitet. Undersøgelsen offentliggjordes i december 1986 i bogform under titlen »Er udlændinge kriminelle?« Schultz Forlag. I det følgende skal der kort redegøres for undersøgelsens afgrænsninger, definitioner, metode og nogle af undersøgelsens resultater.

Undersøgelsens afgrænsninger, definitioner og metode

Personer, som i 1983 modtog en (evt. flere) endelig og fældende dansk afgørelse for overtrædelse af straffeloven eller lov om euforiserende stoffer, er medtaget i undersøgelsen, og såvel afgørelser truffet af domstolene som af anklagemyndigheden er talt med.

Af praktiske årsager var det nødvendigt at udelade fældende afgørelser, der lød på tiltalefrafald uden vilkår. Derfor defineres en fældende afgørelse i undersøgelsen som: Indenretlig advarsel, bøde, hæfte, fængsel, særlige foranstaltninger for psykisk afvigende lovovertrædere og tiltalefrafald med vilkår. (Betingede domme er medtaget).

I undersøgelsen opereres med følgende befolkningsgrupper (opgjort pr. 1.1.1984):

Danskere: Personer, der på tidspunktet for den endelige strafferetlige afgørelse, var danske statsborgere. Antal: 5.008.068.

Fastboende udlændinge: Personer, der på tidspunktet for den endelige afgørelse, ikke var danske statsborgere, men som var tilmeldt det danske folkeregister. Antal: 104.062 (fra ca. 70 lande).

Ikke-fastboende udlændinge (turister): Personer, der på tidspunktet for den endelige afgørelse, ikke var danske statsborgere og ikke tilmeldt folkeregistret. Antal: Ukendt, men anslået af Danmarks Turistråd til ca. 3-4 millioner.

Se nærmere om denne opdeling i »Er udlændinge kriminelle?« s. 11-24.

M.h.t. de fastboende udlændinges nationalitets-, køns- og alderssammensætning, bopæl m.m. henvises til bogens s. 26-37.

Med udgangspunkt i de beskrevne afgrænsninger/definitioner blev de relevante sager vedrørende udenlandske statsborgere – ialt ca. 2000 sager – identificeret af Det centrale kriminalregister. Ved en manuel gennemgang af disse sager blev der indhentet oplysninger om: Personens nationalitet, personens opholdsstatus (fastboende/turist), personens køn, afgørelsestidspunktet, personens alder på afgørelsestidspunktet, kriminalitetens art, antal forhold, straffens art og strengthed, og om personen havde modtaget mere end en afgørelse i 1983.

På grund af uensartede registreringsmetoder i de enkelte sager måtte vi opgive at indsamle yderligere oplysninger om bl.a. bopæl, familieforhold, økonomiske forhold, tidligere kriminalitet m.v.

Sammenlignelige oplysninger om de danske statsborgeres kriminalitet blev indhentet ved databehandling af tal fra Politiets Årsberetning (1983). Sammenligningsgrundlaget f.s.v.a. straffe blev dog fremskaffet ved benyttelse af Danmarks Statistiks Kriminalstatistik for 1983. Se bogen s. 39-59.

Undersøgelsens resultater

Undersøgelsens resultater er opdelt i følgende 4 hovedafsnit:

- a. Oplysninger vedrørende kriminelle enkeltpersoner
- b. Oplysninger vedrørende afgørelser
- c. Oplysninger vedrørende kriminelle forhold
- d. Oplysninger vedrørende straffe

Her skal ikke foretages en detaljeret gennemgang af de enkelte resultater. Nogle centrale hovedtræk skal dog nævnes:

a. Kriminelle enkeltpersoner

I undersøgelsen defineres en kriminel enkeltperson, som en person, der har modtaget mindst én relevant afgørelse. Uanset personen modtog flere afgørelser i 1983, er personen i disse tabeller kun registeret én gang.

I undersøgelsesåret modtog 26.330 mandlige enkeltpersoner en eller flere relevante afgørelser. Af disse var 803 fastboende udlændinge og 557 turister. Dette betyder, at af 100 tilfældigt valgte straffede mandlige enkeltpersoner var de 95 danske statsborgere, de 3 fastboende udlændinge og de sidste 2 turister.

I samme tidsrum modtog 4.353 kvindelige enkeltpersoner en eller flere relevante afgørelser. Heraf var 174 fastboende udlændinge og 92 turister. Af 100 tilfældigt valgte straffede kvindelige enkeltpersoner var således 94 danske statsborgere, 4 fastboende udlændinge og 2 turister.

I de følgende to tabeller beskrives de mandlige og kvindelige kriminelle enkeltpersoner fordelt på alder. I tabellernes yderste højre kolonne angives de fastboende udlændinges andel af aldersgruppen. Turisterne er udeladt.

Table 1.1. Antal enkeltpersoner, der har modtaget en afgørelse i 1983 fordelt på danskere og fastboende udlændinge, således at turisterne er udeladt. Aldersopdelt. Antallet vises i absolutte tal og procenttal.

Mænd

Alder	Danskere		Fastboende udl.		I alt 100 pct.	Forholdet mellem alle danskere og udlændinge (både krim. og ikke-krim.) pct.	
	abs.	pct.	abs.	pct.		Dk	Udl.
15-19	2966	94.5	173	5.5	100	98.1	1.9
20-24	8167	98.3	142	1.7	100	97.5	2.5
25-29	4734	97.0	147	3.0	100	96.6	3.4
30-34	3247	96.2	130	3.8	100	96.6	3.4
35-39	221	95.9	95	4.1	100	97.0	3.0
40-44	1504	96.0	63	4.0	100	97.2	2.8
45-	2131	97.6	53	2.4	100	99.9	0.1
I alt	24.970	96.9	803	3.1	100	98.0	2.0

Kvinder

Alder	Danskere		Fastboende udl.		I alt 100 pct.	Forholdet mellem alle danskere og udlændinge (både krim. og ikke-krim.) pct.	
	abs.	pct.	abs.	pct.		Dk	Udl.
15-19	414	95.0	22	5.0	100	98.0	2.0
20-24	1032	96.4	39	3.6	100	97.3	2.7
25-29	696	94.6	40	5.4	100	96.9	3.1
30-34	590	95.8	26	4.2	100	97.0	3.0
35-39	448	95.7	20	4.3	100	97.6	2.4
40-44	359	97.6	9	2.4	100	97.7	2.3
45-	548	96.8	18	3.2	100	99.2	0.8
I alt	4087	95.9	174	4.1	100	98.3	1.7

I den følgende tabel (1.3) er de kriminelle enkeltpersoner sat i forhold til populationen i den enkelte aldersgruppe, således at »kriminalitetsfrekvensen« fremgår. Turisterne er udeladt.

Tabel 1.3. Antal enkeltpersoner, der har modtaget en afgørelse i 1983 fordelt på danskere og fastboende udlændinge opgjort i procent af aldersgruppens størrelse. Turister udeladt.

Mænd og kvinder

Alder	Danskere % af aldersgrp. mænd	Fastboende udl. % af aldersgrp. mænd	Danskere % af aldersgrp. kvinder	Fastboende udl. % af aldersgrp. kvinder
15-19	1.4	4.3	0.2	0.6
20-24	4.3	2.9	0.6	0.8
25-29	2.6	2.3	0.4	0.7
30-34	1.8	2.0	0.3	0.5
35-39	1.1	1.5	0.2	0.4
40-44	0.9	1.3	0.2	0.2
45-	0.3	0.7	0.1	0.2

I bogen foretages der yderligere opdelinger i landegrupper og visse enkeltlande. Se bogen s. 65-68.

På baggrund af bogens tabeller vedrørende kriminelle enkeltpersoner konkluderer vi, at når man sammenligner de fastboende udlændinge (både mænd og kvinder) med den danske befolkning, har de fastboende udlændinge relativt flere kriminelle enkeltpersoner i de fleste aldersgrupper. De fastboende udenlandske mænd er *registreret* som mest »kriminalaktive« i aldersgruppen 15-19 år. De danske mænd *registreres* som mest »kriminalaktive« i aldersgruppen 20-24 år.

b. Afgørelser

I 1983 modtog de kriminelle enkeltpersoner 34.676 relevante afgørelser. Heraf modtog de fastboende udlændinge 999 afgørelser og turisterne 662. Danskerne har 1.3 afgørelse pr. kriminel enkeltperson, og både de fastboende udlændinge og turisterne har 1.2 afgørelse pr. kriminel enkeltperson. Se bogen s. 69-70.

c. Forhold

Et forhold defineres i undersøgelsen som den enkeltstående kriminelle handling, der i sig selv er i stand til at udløse en afgørelse. Se om fordele og ulemper ved at benytte »forhold« som statistisk enhed, bogen s. 70-72.

Forholdene er opdelt i forhold vedrørende ejendomsforbrydelser, voldsforbrydelser, sædelighedsforbrydelser og »andre« forbrydelser. »Andre« forbrydelser

dækker overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og de overtrædelser af straffeloven, som ikke vedrører ejendoms-, volds- og sædelighedsforbrydelser.

Tabel 3.2. Antal forhold pr. kriminel enkeltperson fordelt på danskere og fastboende udlændinge. Aldersfordelt.

Mænd

Alder	Danskere	Fastboende udl.
15-19	4.8	2.2
20-24	4.6	2.1
25-29	3.8	1.8
30-34	4.1	2.3
35-39	4.3	1.7
40-44	3.9	1.7
45-	3.6	1.5
Gnst.	4.3	2.0
Antal personer	24970	803
Antal forhold	106554	1581

I bogens afsnit »Helhedsbetragtninger« redegøres der for, hvor stor en andel af de afgjorte forhold, der kan henregnes til danskere, fastboende udlændinge og turister. I tabel 3.3-3.9 er danskernes, de fastboende udlændinges og turisternes andele af de afgjorte forhold anført.

Vi gør opmærksom på, at der ikke er taget hensyn til køn og alder. Tabellernes yderste højre kolonne er betegnet »rensede procenttal«. Dette skal forstås således, at de forhold som relaterer sig til turister, elimineres. Det er således kun danskernes og de fastboende udlændinges forhold, som sammenlignes. De »rensede procenttal« kan sammenlignes med danskernes og de fastboendes udlændinges procentvise andel af befolkningen i Danmark – henholdsvis 98.1% og 1.9%.

Tabel 3.3. Alle afgjorte forhold fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	119.520	97.2	98.3
Fastboende udlændinge	2.009	1.6	1.7
Turister	1.473	1.2	
I alt	123.002	100	100

Tabel 3.4. Afgjorte forhold vedrørende ejendomsforbrydelser fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	107.170	97.5	98.6
Fastboende udlændinge	1.552	1.4	1.4
Turister	1.208	1.1	
I alt	109.930	100	100

Tabel 3.5. Afgjorte forhold vedrørende voldsforbrydelser fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	5.589	95.9	96.4
Fastboende udlændinge	206	3.5	3.6
Turister	35	0.6	
I alt	5.830	100	100

Tabel 3.6. Afgjorte forhold vedrørende sædelighedsforbrydelser fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	1.070	96.7	97.6
Fastboende udlændinge	26	2.4	2.4
Turister	10	0,9	
I alt	1.106	100	100

Tabel 3.7. Afgjorte forhold vedrørende »andre forbrydelser« fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	5.691	92.7	96.2
Fastboende udlændinge	225	3.7	3.8
Turister	220	3.6	
I alt	6.136	100	100

Tabel 3.8. Afgjorte forhold for grov narkokriminalitet (straffelovens § 191 og § 191a) fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	1.163	89.5	96.2
Fastboende udlændinge	46	3.5	3.8
Turister	91	7.0	
I alt	1.300	100	100

Tabel 3.9. Afgjorte forhold for mild narkokriminalitet (lov om euforiserende stoffer) fordelt på danskere, fastboende udlændinge og turister, samt »rensede procenttal«.

Mænd og kvinder

	Antal forhold	%	»Rensede procenttal« (turister udeladt)
Danskere	1.330	88.7	94.3
Fastboende udlændinge	81	5.4	5.7
Turister	89	5.9	
I alt	1.500	100	100

Man skal nok være varsom med at konkluderes alt for meget ud fra undersøgelsens tal. Følgende skal dog nævnes for så vidt angår de »rensede procenttal«:

De fastboende udlændinges andel af de afgjorte forhold vedrørende ejendomsforbrydelser er lidt lavere end deres andel af befolkningen. De fastboende udlændinges andel af de afgjorte forhold vedrørende vold-, sædeligheds- og »andre« forbrydelser er lidt/noget højere end deres andel af befolkningen. Ser man alle de afgjorte forhold under et, er de fastboendes andel lidt lavere end deres andel af befolkningen.

Se iøvrigt bogen s. 70-88.

d. Straffe

Ved udarbejdelsen af undersøgelsen viste det sig vanskeligt at udarbejde et nøjagtigt sammenligningsgrundlag m.h.t. de idømte straffe. På det foreliggende grundlag har vi dog konkluderet, at de fastboende udlændinge havde et nogenlunde ensartet straffemønster, når man sammenlignede med det samlede straffemønster i Danmark. Turisterne havde relativt set flere hårde fængselsstraffe end danskerne og de fastboende udlændinge.

Se bogen s. 88-91.

Efterskrift

Man skal være forsigtig med at udlede alt for meget ud fra undersøgelsens tal. – Det er den første danske undersøgelse om udlændinges kriminalitet, og det kan derfor være svært at sige, om tallene kun er karakteristiske for 1983, eller om de har mere alment gyldighedspræg. Hertil kommer, at mange af de absolutte tal er meget små, således at statistiske tilfældigheder forholdsvis let har kunnet spille ind. Det skal også understreges, at undersøgelsen kun omhandler opdaget og afgjort kriminalitet. Undersøgelsen siger således ikke noget om fordelingen af den totale mængde af begået kriminalitet i Danmark. Disse forbehold er til bevidstløshed gentaget i bogen.

Med denne undersøgelse er »bolden givet op« til mere dybtgående og nuancerede undersøgelser og opstilling af forklaringsmodeller om udlændinges kriminalitet i Danmark i lighed med – og måske videreudviklet i forhold til – indvandrerforskningen i Sverige, som allerede i 1970 publicerede den første undersøgelse om udlændinges kriminalitet.

Adresse: Cand. jur. Finn Schwarz

Chr. Xs Allé 73, 1. tv.

2800 Lyngby

Danmark